

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin și de către avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Chirtoacă Constantin XXXXX,

XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 01.11.2019 – 12.04.2021;

Instanța de apel: 05.05.2021 – 08.09.2021;

Instanța de recurs: 13.12.2021 – 16.02.2022.

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 12 aprilie 2021, cauza fiind judecată în procedura prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, *Chirtoacă Constantin XXXXX*, a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (luni) luni, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 85 alin. (1), (2) Cod penal, pentru cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată i s-a adăugat parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 21 martie 2018, cu stabilirea unei

pedepse definitive sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 8 (opt) luni, fără amendă, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul a gestiona substanțe narcotice pe un termen de 5 ani și cu aplicarea pedepsei complementare – muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 80 (optzeci) de ore.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că Chirtoacă Constantin, la 14.08.2019, aproximativ la ora 16:00, având scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, aflându-se în preajma Liceului Teoretic „Petru Zadnipru”, amplasat pe str. Petru Zadnipru nr. 9, mun. Chișinău, în mod deschis, a sustras de la Deordița Svetlana telefonul mobil de model „Xiaomi” la prețul de 6 000 lei, în care activau cartelele SIM nr. XXXXX și XXXXX, cu care a părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate Deordița Svetlana o daună materială în proporții considerabile în sumă de 6 000 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, jaful, adică *sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

2. Nefiind de acord cu sentința nominalizată împotriva acesteia a declarat apel *avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin*, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței în partea individualizării pedepsei, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care în privința inculpatului să fie stabilită o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate.

În motivarea cererii de apel s-a remarcat că, cauza penală a fost examinată în procedura simplificată prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, însă în pofida acestui fapt, prima instanță i-a stabilit lui Chirtoacă Constantin o pedeapsă mult prea aspră, având în vedere că acesta are o vârstă tânără, și-a recunoscut vina, a contribuit la stabilirea adevărului și a restituit benevol telefonul părții vătămate.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

3.1 Pentru a motiva decizia adoptată, instanța de apel a reiterat că la caz, concluzia primei instanțe referitoare la vinovăția inculpatului Chirtoacă Constantin este pe deplin justificată, or, verificând din oficiu la acest capitol sentința pronunțată, instanța de apel a considerat că vina inculpatului Chirtoacă Constantin în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, este dovedită integral prin probele administrate și cercetate conform art. 101 Cod de procedură penală. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe administrate la faza de urmărire penală, acceptate de inculpat, și admise de prima instanță, fiind corect apreciate, din

punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Subsidiar la cele constatate asupra vinovăției și încadrării juridice a faptei comise, instanța de apel a ținut să menționeze că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului Chirtoacă Constantin, prima instanță întemeiat a făcut uz de prevederile art. art. 6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal și le-a aplicat corespunzător.

Așadar, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de judecată ține cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de: gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

După această clarificare, instanța a subliniat că pedeapsa aplicată inculpaților trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal și în limitele fixate în Partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în Partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Mărimea pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa mod încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

În acest sens, instanța de apel a stabilit că infracțiunea incriminată, în conformitate cu art. 16 Cod penal, se referă la categoria infracțiunilor grave.

În calitate de circumstanțe atenuante, în conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal, la caz, s-a reținut – căința sinceră.

Conform prevederilor art. 77 Cod penal, drept circumstanțe agravante a fost reținută – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru o infracțiune similară, sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză.

Reieșind din caracterul infracțiunii comise de către Chirtoacă Constantin, care

potrivit prevederilor art. 16 Cod penal este una gravă, personalitatea inculpatului Chirtoacă Constantin, care anterior a fost condamnat, infracțiunea în cauza penală vizată fiind comisă în perioada de probațiune, stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 21.03.2018 (f.d. 137) și că acesta din urmă nu a executat obligațiile puse în seama condamnatului în temeiul art. 90 alin. (5), (6) Cod penal (de a nu schimba domiciliul fără consimțământul organului care se ocupă de executarea sentinței, să presteze muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 80 ore), ce se confirmă prin scrisoarea Șefului Biroului de probațiune Chișinău din 19.06.2020, nr. 04/02/4906 (f.d. 126), din cumulul circumstanțelor atenuante și agravante stabilite pe caz, instanța de apel a manifestat certitudinea că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă numai prin aplicarea în privința acestuia a unei pedepse cu închisoare, cu executare reală.

Prin urmare, instanța a relevat că în speță, argumentele apelantului nu pot fi reținute, or inculpatul anterior a fost condamnat și nu a revenit pe calea corijării, dat fiind că comite fapte penale în continuare, ceea ce impune necesitatea izolării acestuia de societate.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către:

- *avocatul Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 2), 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a hotărârilor pronunțate pe caz, cu stabilirea unei pedepse în limitele minime prevăzute de sancțiunea normei de incriminare, cu suspendarea executării pedepsei. În susținerea cerințelor din recurs, apărătorul afirmă că inculpatul consideră că foarte puțin s-au luat în calcul căința sinceră la determinarea pedepsei. Acesta este nedumerit de faptul că a recunoscut vina, precum se menționează în sentință, și că i s-a stabilit o pedeapsă privativă de libertate.

Totodată, recurentul consideră că instanțele de fond nu au ținut cont de prevederile art. 79 Cod penal. Pentru a pronunța o sentință de condamnare, prin prisma normelor de procedură națională existentă și în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, instanța de judecată, trebuia să indice cu suficientă claritate motivele pe care își întemeiază hotărârea, și având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze faptele constatate. Relevant la acest capitol se prezintă art. 17 CtEDO, care interzice interpretarea abuzivă a normelor în vederea limitării drepturilor și libertăților garantate și protejate de convenție, specificând expres că, nimeni nu poate fi condamnat, decât numai în condițiile prevăzute de lege;

- *avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin*,

care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10), 11) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a hotărârilor pronunțate, rejudecarea cauzei cu stabilirea unei pedepse neprivative de libertate. În motivarea recursului se invocă faptul că instanțele inferioare, stabilind o pedeapsă cu închisoare, au reținut că infracțiunea de comiterea căreia a fost recunoscut culpabil inculpatul, este una gravă și comisă cu intenție. Însă, instanțele de fond greșit au dispus executarea reală a pedepsei cu închisoare de către inculpat.

În speța dată, la stabilirea pedepsei și modului de executare a acesteia nu s-a ținut cont de alte circumstanțe prevăzute la art. 75 Cod penal, și anume: de personalitate celui vinovat, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, cu referire la circumstanțele atenuante, recurentul atrage atenția la faptul că nu s-a ținut cont de vârsta tânără a inculpatului, că acesta a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a restituit prejudiciul cauzat și că partea vătămată nu are careva pretenții față de acesta.

În pofida faptului că Chirtoacă Constantin a fost condamnat pentru comiterea mai multor infracțiuni, acesta a conștientizat cele săvârșite și merită să fie reîncadrat în activitatea societății. Este ferm convins că respectarea legii penale este o necesitate și că numai prin respectarea legii el va putea evita aplicarea/executarea altor pedepse.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sânt inadmisibile, pentru următoarele considerente.

7.1. Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol. Conform prevederilor art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Cu referire la recursul declarat de către *avocatul Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin*, Colegiul penal reține că recursul nominalizat a fost declarat la data de 03.12.2021, iar decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 22.09.2021, adică peste termenul legal prevăzut de lege.

În această ordine de idei, Colegiul penal subliniază că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10)*, în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Așadar, art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Prin urmare, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, ajunge la concluzia inadmisibilității recursului declarat de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin, din motiv că este depus peste termen.

7.2. Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Asupra recursului declarat de către *avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin*, instanța de recurs relevă că acesta este argumentat prin prisma dezacordului cu modalitatea de executare a pedepsei cu închisoarea, insistând pe personalitatea inculpatului și circumstanțele cauzei, care nu au fost reținute în totalitate de către instanțele de fond.

La acest capitol, Colegiul penal stabilește că instanțele de fond corect au constatat că Chirtoacă Constantin a comis o infracțiune gravă, în perioada de probațiune stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 21.03.2018 (f.d. 137), fapt confirmat și prin scrisoarea Șefului Biroului de probațiune Chișinău din 19.06.2020, nr. 04/02/4906 (f.d. 126).

Având drept reper situația juridico-penală expusă mai sus, apare necesitatea de a face trimitere la prescripțiile legii penale, care își regăsesc sediul la art. 90 alin. (1) Cod

penal, (1) Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Controlul asupra comportării celor condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei îl exercită organele competente, iar asupra comportării militarilor – comandamentul militar respectiv.

Din conținutul juridic al normei precitate desprindem câteva condiții care permit instanței de judecată de a aplica suspendarea executării pedepsei penale, și condițiile care anulează de drept această instituție juridico-penală. În alți termeni, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu echivalează cu anularea pedepsei penale, dar cu amânarea executării acesteia. Or, în cazul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, executarea acesteia se produce doar în anumite condiții: dacă condamnatul comite o nouă infracțiune sau dacă nu respectă condițiile impuse de instanța de judecată.

Practic, prin condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se realizează unul dintre dezideratele pedepsei penale, și anume: „corectarea și reeducarea condamnatului”. Acesta intervine fie direct, prin faptul că cel condamnat conștientizează consecințele negative ale faptei sau faptelor pentru care a fost condamnat și nu mai săvârșește noi fapte penale într-o anumită perioadă, fie se ajunge la executarea pedepsei, reeducarea intervenind ca o consecință a sa.

Așadar, voința legiuitorului prin reglementarea suspendării condiționate a executării pedepsei a fost orientată către posibilitatea condamnatului de a se corecta și reeduca fără a fi izolat de societate, dacă sunt respectate condițiile impuse de către instanța de judecată și dacă inculpatul nu mai comite noi infracțiuni.

În speța dată, este evident că Chirtoacă Constantin nu a pășit pe calea corijării și nu a îndreptățit încrederea acordată de către instanța de judecată prin sentința din 21.03.2018, iar dispunerea repetată a prevederilor art. 90 Cod penal în privința acestuia ar veni în contradicție cu norma vizată, unde la alin. (10) art. 90 Cod penal legiuitorul a prevăzut expres că, (10) În cazul în care cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă o nouă

infracțiune intenționată, instanța de judecată îi stabilește o pedeapsă în condițiile art. 85, dacă, după caz, nu sînt aplicabile prevederile alin. (11) din prezentul articol.

Generalizând asupra motivelor din recursul ordinar declarat de către avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin, instanța de recurs ajunge la concluzia că acestea poartă un caracter declarativ, fiind invocate cu scopul de a induce în eroare instanța de judecată, în procesul de individualizare a pedepsei penale.

Astfel, Colegiul penal conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante prescrise la art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, iar temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat nu există și, potrivit legii, se impune inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin și de către avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Chirtoacă Constantin XXXXX*, din motiv că recursul avocatului Druță Boris în numele inculpatului Chirtoacă Constantin este declarat peste termen, iar recursul declarat de avocatul Carabețchi Dumitru în numele inculpatului Chirtoacă Constantin este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la *12 aprilie 2022*.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana